

PRACE NAUKOWE

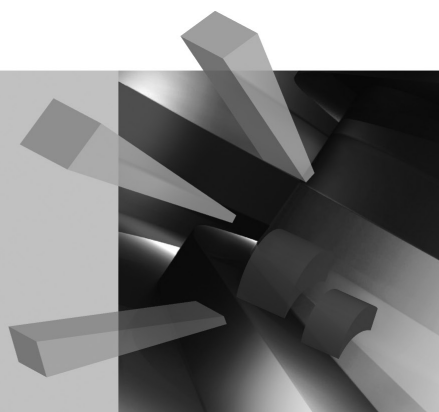
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

262

Efektywność – konceptualizacja i uwarunkowania

Redaktorzy naukowci

Tadeusz Dudycz

Grażyna Osbert-Pociecha

Bogumiła Brycz

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Wojciech Dyduch, Aldona Frączkiewicz-Wronka,
Dagmara Lewicka, Gabriel Łasiński, Elżbieta Mączyńska,
Krystyna Poznańska, Maria Sierpińska, Elżbieta Skrzypek,
Henryk Sobolewski, Agnieszka Sopińska, Grzegorz Urbanek

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kozuchowska, Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-254-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Piotr Bartkowiak, Przemysław Niewiadomski: Efektywne zarządzanie firmą rodzinną – kompetencyjne wyzwania sukcesji.....	11
Tomasz Bieliński: Polityka państw w zakresie preferowanych kierunków studiów a wspieranie innowacyjności gospodarki	25
Agnieszka Bukowska-Piestrzyńska: System obsługi klienta jako czynnik konkurencyjności (na przykładzie gabinetu stomatologicznego).....	35
Piotr Chojnacki: Problemy zrównoważonego rozwoju w Polsce w kontekście efektywnego wykorzystania zasobów	53
Filip Chybalski: Problem racjonalności w decyzjach emerytalnych. Rozważania teoretyczne.....	64
Agnieszka Dejnaka: Innovative methods of brand creation on the market and their effectiveness	76
Wojciech Dyduch: Współczesne dylematy zarządzania pomiarem efektywności organizacyjnej	86
Adam Dzikowski: Metody jakościowe w zarządzaniu wiedzą i ocenie kapitału intelektualnego.....	96
Bartłomiej J. Gabryś: Metodyka pomiaru efektywności przedsiębiorczych organizacji: wprowadzenie do problematyki.....	110
Katarzyna Gajek, Wojciech Idzikowski: Koncepcja kompleksowej oferty szkoleniowej doskonalenia kapitału intelektualnego w organizacji	118
Beata Glinkowska: Kompetencje pracownika a efektywność organizacji	126
Barbara Kamińska: Uwarunkowania zarządzania wiedzą w małych i średnich przedsiębiorstwach.....	134
Alicja Karaś-Doniec: Efekty działalności podmiotów sztuk scenicznych w gospodarce lokalnej. Ujęcie ekonomiczne i organizacyjne	148
Janusz Kornecki: Efektywność usługi proinnowacyjnej realizowanej w ramach projektu systemowego Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	166
Magdalena Kozera: Kapitał intelektualny w rolnictwie – zrozumieć, zmierzyć, zastosować	177
Grażyna Kozuń-Cieślak: Efektywność wydatków publicznych na ochronę zdrowia w krajach Unii Europejskiej	188
Stanisław Lewiński vel Iwański, Monika Kotowska: Wspólny rynek europejski a możliwości rozwojowe polskich przedsiębiorstw	202
Gabriel Łasiński, Piotr Głowicki: Uwarunkowania metodyczno-organizacyjne pracy grupowej w przedsiębiorstwach.....	211

Magdalena Majowska: W kierunku maksymalizacji efektywności organizacji – perspektywa uniwersalistyczna, sytuacyjna i instytucjonalna.....	221
Anna Matras-Bolibok: Efektywność współpracy przedsiębiorstw w zakresie działalności innowacyjnej.....	232
Aneta Michalak: Efektywność jako kryterium wyboru modeli finansowania inwestycji rozwojowych w górnictwie	241
Adam Nalepka: Efekty gospodarowania gminnym zasobem nieruchomości i możliwości ich powiększania	261
Grażyna Osbert-Pociecha: Ograniczanie złożoności jako uwarunkowanie osiągnięcia efektywności organizacji	277
Marzena Papiernik-Wojdera: Koncepcja zrównoważonego wzrostu a zarządzanie efektywnością przedsiębiorstwa.....	293
Witold Rekuć, Leopold Szczurowski: Elastyczność procesów biznesowych jako czynnik zdolności adaptacyjnych organizacji.....	305
Elżbieta Skrzypek: Efektywność ekonomiczna jako ważny czynnik sukcesu organizacji.....	313
Halina Sobocka-Szczapa: Efektywność aktywnych programów rynku pracy	326
Henryk Sobolewski: Wybrane aspekty strukturalne alokacji własności prywatyzowanych przedsiębiorstw	341
Janusz Strużyna: Efektywność ewoluującej organizacji.....	356
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Bilans wartości niematerialnych jako narzędzie pomiaru, raportowania i doskonalenia kapitału intelektualnego w organizacji opartej na wiedzy	366
Leopold Szczurowski, Witold Rekuć: Aspekty efektywności systemu ocen działalności naukowej jednostki podstawowej szkoły wyższej.....	388
Ewa Szkic-Czech: Outsourcing informacji społeczno-gospodarczej uwarunkowaniem skuteczności procesów biznesowych	401
Aldona Uziębło: Efektywność funkcjonowania organizacji <i>non profit</i> na przykładzie Fundacji Hospicyjnej. Studium przypadku	416
Krzysztof Zymonik: Efektywność działań w zakresie odpowiedzialności za bezpieczeństwo produktu.....	432
Zofia Zymonik: Koszty jakości jako miara efektywności działań w przedsiębiorstwie	440
Beata Zyznarska-Dworczak: Możliwości wykorzystania benchmarkingu do obiektywnej oceny efektywności procesów i przedsięwzięć rozwojowych w działalności gospodarczej	448

Summaries

Piotr Bartkowiak, Przemysław Niewiadomski: Effective management of family business – competence challenges of succession.....	24
Tomasz Bieliński: Educational policy regarding preferred fields of tertiary education and its impact on the most innovative sectors of economy.....	34
Agnieszka Bukowska-Piestrzyńska: The customer service system as a competitive factor (on the example of a dentist's surgery).....	52
Piotr Chojnacki: Problems of sustainable development in Poland in the context of resources effective using	63
Filip Chybalski: Rationality in pension decisions. Some theoretical considerations.....	75
Agnieszka Dejnaka: Innowacyjne metody kreowania marki na rynku a ich efektywność	85
Wojciech Dyduch: Contemporary dilemmas in the management of organizational performance measurement.....	95
Adam Dzidowski: Qualitative methods in knowledge management and intellectual capital assessment	109
Bartłomiej J. Gabryś: Methodology of performance measurement in entrepreneurial organizations: introduction.....	117
Katarzyna Gajek, Wojciech Idzikowski: Company University – conception of complex training offer of intellectual capital improvement in contemporary organisation	125
Beata Glinkowska: Employee competencies and organizational effectiveness	133
Barbara Kamińska: Determinants of knowledge management in small and medium-sized enterprises	147
Alicja Karaś-Doniec: Effects of activity of performing arts in local economy. Organizational and economic aspects.....	165
Janusz Kornecki: Effectiveness of pro-innovation services provided within the systemic project carried out by the Polish Agency for Enterprise Development	176
Magdalena Kozera: Intellectual capital in agriculture – to understand, measure and use	187
Grażyna Kozuń-Cieślak: Efficiency of public expenditure on health care in the European Union countries	201
Stanisław Lewiński vel Iwański, Monika Kotowska: Single European Market and Polish business development opportunities	210
Gabriel Łasiński, Piotr Głowicki: Methodological and organizational aspects of group work in organizations.....	220
Magdalena Majowska: Towards maximizing the effectiveness of the organization – universalistic, contingency and institutional perspective	231

Anna Matras-Bolibok: Effectiveness of collaboration of enterprises in the range of innovation activity	240
Aneta Michalak: Effectiveness as a criterion of choosing financing models of development investment in mining	260
Adam Nalepka: Results of community real estate management and opportunities of their increase	276
Grażyna Osbert-Pociecha: Limitation of complexity as condition of firm's efficiency	292
Marzena Papiernik-Wojdera: The concept of sustainable growth and enterprises efficiency management	304
Witold Rekuć, Leopold Szczurowski: Business process flexibility as an organization adaptability factor	312
Elżbieta Skrzypek: Role of economic efficiency in shaping business success	325
Halina Sobocka-Szczapa: Efficiency of active labor market programs	340
Henryk Sobolewski: Selected structural aspects of ownership allocation in companies undergoing privatisation	355
Janusz Strużyna: Effectiveness of evolving organization	365
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: The Intellectual Capital Statement as a tool for measuring, reporting and improving of intellectual capital in a knowledge-based organization	387
Leopold Szczurowski, Witold Rekuć: Efficiency aspects of the scientific activity evaluation system of the university organizational unit	400
Ewa Szkic-Czech: Outsourcing of socio-economic information as a factor affecting the efficiency of business processes	415
Aldona Uziębło: Effectiveness of functioning of non-profit organization on the example of the Hospice Foundation. Case study	431
Krzysztof Zymonik: Effectiveness of actions in terms of product safety liability	439
Zofia Zymonik: Quality costs as measure of effectiveness of actions in enterprise	447
Beata Zyznarska-Dworczak: Possibilities of benchmarking using for the objective evaluation of the effectiveness of processes and projects in business	455

Ewa Szkić-Czech

Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu

OUTSOURCING INFORMACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ UWARUNKOWANIEM SKUTECZNOŚCI PROCESÓW BIZNESOWYCH

Streszczenie: W artykule zaprezentowano outsourcing we współpracy z systemami automatyki pomiarowej w zakresie pozyskiwania danych pierwotnych. Zwrócono uwagę na wzrost jakości produktu informacyjnego także poprzez częściowe odciążenie procesu wytwórczego od negatywnego wpływu człowieka na parametry informacji wynikowej. Wskazano, jaki jest wpływ outsourcingu na wzrost jakości informacyjnej informacji w kontekście deficytu rynkowego tego rodzaju produktu informacyjnego oraz w kontekście rosnącego zapotrzebowania praktyków na ten produkt, oczekujących, by minimalizował on ryzyko ich procesów biznesowych prowadzonych w przestrzeni zintegrowanych gospodarek krajów europejskich.

Słowa kluczowe: informacja, jakość informacji gospodarczej, rynek informacyjny, outsourcing, outsourcing danych pierwotnych, automatyczne systemy pomiarowe.

1. Wstęp

W dobie mnogości informacji i rozpowszechnionego między innymi za sprawą Internetu dostępu do różnorodnej informacji stała się ona wszechobecna. I chociaż jej niepoliczalne ilości w ogólnym odbiorze postrzegane są jako nadmierne i przyjmują niekonsumowalne rozmiary, to deficytowa na rynku informacji pozostaje informacja wiarygodna, tj. mogąca w praktyce wspierać skuteczność procesów biznesowych gospodarujących podmiotów.

Przedmiotowe zjawisko, choć wywołane przez konkurencję na rynku informacji, na którym dystrybutorzy rywalizują, by wcześniej, przed konkurentami, wprowadzić informacje na rynek, to konkurencja, choć jest złym regulatorem rynku informacji, nie jest jedyną przyczyną tego, co prof. J. Oleński określa zjawiskiem wypierania informacji „lepszej” przez informację „gorszą”. W praktyce oznacza to rozpowszechnianie się informacji „gorszej” (nieprawdziwej), tj. powierzchownej, ogólnikowej; powstającej w oparciu o nieidentyfikowane metodologie i źródła danych pierwotnych; niedostępnej w systematycznych cyklach itp. Informacja „gorsza” w praktyce marginalizuje informację „lepszą”, tj. taką, której produkcja stanowi na tyle długi i kosztowny proces, że przegrywa ona z informacją „gorszą”.

Współczesnym problemem praktyków nie jest zatem dostęp do informacji jako takiej, lecz do informacji o wysokich i wzrastających parametrach informacyjnych. Takich, które spełniają oczekiwania prowadzących działalność gospodarczą i wspierają skuteczność procesów decyzyjnych, obniżają ryzyko działania menedżerów operujących w warunkach globalizacji rynków i konkurencji.

Informacja społeczno-gospodarcza statystyki publicznej wydaje się informacją „lepszą” chociażby ze względu na skalę produkcji oraz swoje cechy szczególne, takie jak:

- powstawanie w ściśle zdefiniowanych metodologiach osadzonych na gruncie nauki,
- cykliczność obserwacji zjawisk i publikacji, umożliwiających monitorowanie ekstrapolacji trendów zjawisk społeczno-gospodarczych w czasie itp.,
- marka producenta.

Jednak znacznie mniejsza w stosunku do potrzeb, zwłaszcza użytkowników regionalnych, różnorodność badań oraz opóźniony w stosunku do potrzeb cykl produkcyjny i publikacyjny, a także zależny od pracownika urzędu poziom kompletności badań oraz wpływ czynnika ludzkiego na produkt końcowy sprawiają, że w praktyce informacja statystyczna nie jest postrzegana jako wiarygodna: „Eurostat wykazuje, że mamy 57,5% zadłużenia, a nie mamy już dywanu, by to zamieść, [...] słyszał pan posłów [...] mówiących, że nie po to wymienili prezesa GUS, by mieć więcej niż 54,9% procent... i będą mieli jak w supermarkecie te... 54,99%, bo od 55% zaczyna się próg ozdrowieńczy i wtedy konstytucyjne nożyce tną wszystko” [*Donald wie...* 2011].

Dynamika zmian w zjawiskach społeczno-gospodarczych wywoływana różnymi czynnikami, w tym nowymi możliwościami, zanikiem dotychczasowych i powstawaniem nowych preferencji i celów, składa się na obecną rzeczywistość funkcjonowania współczesnej praktyki lokalnej i globalnej. To jest między innymi przyczyną poszukiwania spójnej informacji gospodarczej, czego wyrazem jest europejska integracja statystyk krajów gospodarczo zjednoczonej Europy, w tym definiowania nowego rodzaju dynamiki, w jakiej musi działać produkcja informacji opisującej stany lokalnych zjawisk społeczno-gospodarczych, by tę informację praktyk gospodarowania mógł utożsamiać z informacją „lepszą”, asekurującą jego biznesowe wybory. Opierać na niej własne procesy biznesowe i zarządcze, integrować je z procesami biznesowymi innych uczestników bliższego i dalszego otoczenia gospodarczego, zmniejszać ryzyko ich realizacji oraz funkcjonować w sieci komplementarnych powiązań.

Krajowi i unijni praktycy gospodarowania i zarządzania informacją statystyczną stawiają obecnie skokowo wyższe niż dotychczas wymagania jakościowe w zakresie: precyzji informacyjnej, dokładności, transparentności, tj. w zakresie ogólnie pojmowanej wiarygodności. Oczekują bieżącego udostępniania informacji statystycznej, rozumianego jako możliwość dysponowania aktualną informacją w czasie zaspokajającym potrzeby użytkownika, a nie w czasie wynikającym z możliwości

niezmiennie statycznego procesu produkcyjnego, który w odniesieniu do tempa, w jakim zmieniają się realia gospodarowania użytkowników informacji, wydaje się coraz bardziej spowolniony i nieadekwatny do potrzeb konsumentów informacji statystycznej. Analogicznie do powyższego praktycy oczekują także takich cech tej informacji, które pozwolą wykorzystywać ją do porównań tożsamyh zjawisk występujących w różnych, odległych lokalizacjach. To oznacza, że współczesna informacja społeczno-gospodarcza wyrażona w liczbach statystyki musi jak język esperanto być komunikatywna, ponadgranicznie jednoznacznie rozumiana i interpretowana oraz wolna od wpływu zainteresowanych grup partykularnego interesu. Musi być jak najbardziej precyzyjna i dostępna w postaci aktualnej, jeżeli w ogóle ma pełnić funkcję narzędzia wspomagającego praktyków, a nie być li tylko produkcją danych na użytek historyków gospodarczych.

Zatem beneficjenci informacji statystycznej oczekują od jej producentów elastyczności działania, integracji z potrzebami rynku i zmian zdolnych wywoływać satysfakcję szeroko rozumianej grupy użytkowników informacji, a nie tylko satysfakcję samego wytwórcy i jego sponsora. Oczekują zabiegania o zadowolenie klienta, tj. zachowań analogicznych do zachowań każdego innego producenta dowolnego asortymentu, dla którego istnieje szeroki popyt. Społeczeństwo natomiast oczekuje od statystyki publicznej należytej mu powinności, która jest jednocześnie obowiązkiem państwa wobec jego obywateli i podatników.

Skala oczekiwań różnorodnych użytkowników informacji statystycznej, w tym integracja statystyk europejskich, zarysowuje obszar nowego rodzaju możliwości biznesowych, dostępnych dla uczestników zmodernizowanego modelu organizacji procesu wytwarzania i odmiennego podejścia do organizacji źródeł danych, oparte go na skoordynowanym przez outsourcing transferze elektronicznych danych i informacji stanowiących surowiec wejściowy do produkcji statystyk.

Celem artykułu jest prezentacja możliwości zastosowania outsourcingu w restrukturyzacji:

- otwierającej producentów informacji statystycznej na współdziałanie z podmiotami zewnętrznymi dysponującymi zautomatyzowanymi depozytariatami źródeł danych pierwotnych dzięki stosowanym na swoje potrzeby systemom automatyki pomiarowej oraz właścicielami elektronicznych rejestrów krajowych,
- zwiększającej kompletność badań statystycznych, a tym samym jakość informacyjną informacji statystycznej,
- zmniejszającej zależność jakości informacji statystycznej od wpływu czynnika ludzkiego poprzez outsourcingowy transfer danych elektronicznych.

Zakres artykułu stanowi fragment większej koncepcji, która ze względu na wielowątkowość oraz ograniczenia publikacyjne nie może być przedmiotem pełnej prezentacji.

W niniejszym artykule zaprezentowana została restrukturyzacyjna funkcja outsourcingu fragmentu procesu wytwarzania informacji statystycznej oraz nowego podejścia do organizacji źródeł danych, wspomagających także administrację pu-

bliczną. W części pierwszej zasygnalizowano teoretyczne aspekty (cechy, rolę i znaczenie) informacji w przestrzeni makrosystemu ekonomicznego, w części drugiej zaprezentowano zasadność nowej organizacji produkcji informacji „lepszey”, w kolejnej zaś rozważa się kluczowe uwarunkowania outsourcingowego modelu organizacji procesu produkcji informacji „lepszey”. Część czwartą autorka poświęciła atom outsourcingowego transferu danych z automatycznych systemów pomiarowych. Artykuł kończy podsumowanie wraz z wnioskami.

2. Informacja w teorii i praktyce gospodarczej **– zagadnienia wybrane**

Informacja rozumiana jest w literaturze przedmiotu jako wiedza obserwatora o systemie ekonomicznym i jego otoczeniu, jako treść ilościowych i jakościowych charakterystyk części składowych systemu ekonomicznego. Jest też postrzegana jako treść wiadomości o obiekcie gospodarczym czy zjawisku ekonomicznym, jako treść wiadomości zmniejszającej zakres nieokreśloności sytuacji w systemie ekonomicznym [Oleński 2006].

Analiza literaturowych rozważań o informacji jako kategorii ekonomicznej upoważnia do wniosku, że informacja jest kategorią zwiększającą poziom określoności zdarzeń występujących w systemie ekonomicznym oraz całego systemu ekonomicznego. Zatem to ten poziom określoności zjawisk jest przedmiotem zainteresowania i popytu gospodarujących i ich zapotrzebowaniem na informacje o szeroko rozumianym poziomie informacyjnym informacji.

Zawsze istotna dla skuteczności gospodarowania rola informacji skokowo wzrosła wraz z globalizacją rynków i tempem rozwoju konkurencji. Szczególnie dużego znaczenia nabrała dla uczestników europejskiego środowiska państw gospodarczo zjednoczonych, ponieważ to unijne zjednoczenie tworzy integralny makrosystem gospodarczy o istotnym zróżnicowaniu lokalnych parametrów ekonomicznych. Niwelowanie tego zróżnicowania, choć jest jednym z celów unijnego współdziałania oraz stabilizowania ekonomii unijnego makrosystemu gospodarczego, to jest także podatnym gruntem dla przestrzennej realizacji interesów przez przedsiębiorców państw gospodarczo zjednoczonych.

Biznesowo skuteczne decyzje o rozpoczęciu przedsięwzięć, translokacji ich prowadzenia, kierunku dystrybucji, kontynuowaniu działania i jego intensyfikacji, a także o zaniechaniu określonych aktywności gospodarczych itp. w praktyce mogą zapadać na podstawie informacji o wysokim stopniu wiarygodności, uzyskiwanym w wyniku jednoczesnego spełnienia podstawowych warunków, takich jak:

- realizacja badania określonego zjawiska w oparciu o wysoką próbę badawczą z jednocześnie maksymalnym poziomem kompletności zrealizowanej próby badawczej (informacji nie można uznać za wiarygodną, jeśli mimo ustalonej wysokiej próby badawczej weźmie udział w badaniu niewielka liczba respondentów);

- realizacja badań według przyjętego i powtarzanego standardu metodologicznego (tworzenie informacji według określonej metodologii zapewnia porównywalność wyników i zauważalnych zmian w obserwowanym zjawisku na przestrzeni czasu oraz porównywalny charakter informacji wynikowej, opisującej określone zjawisko identyfikowane w różnych lokalizacjach przy użyciu analogicznej metodologii; ta cecha informacji ma kluczowe znaczenie dla decyzji o realizacji gospodarowania poza rodzimym krajem, tj. na terenie któregośkolwiek kraju gospodarczo zjednoczonej Europy);
- zapewnienie użytkownikom stałej dostępności do aktualnej informacji bieżącej, lecz nierozumianej jako informacja odzwierciedlająca stan sprzed roku czy więcej, o ile celem badania nie jest identyfikacja stanów w konkretnej dacie wyznaczonej interesem gospodarujących.

Każde zjawisko społeczne, niezależnie od skali i miejsca występowania, jest źródłem informacji. Komunikat o tym, że rodzi się więcej dzieci, jednym będzie zwiastował przyszłościowy trend rozwojowy i zapowiadał wzrost zapotrzebowania na produkty i usługi, z których korzysta człowiek w poszczególnych fazach swojego życia, dla innych może być informacją o tym, że odbudowuje się pokolenie płatników ZUS, a jeszcze dla kolejnych, że przybędzie Polaków czy ludności w obserwowanym regionie.

Analogicznie do powyższego komunikat o tym, że w jakimś regionie wzrasta natężenie ruchu drogowego, dla jednych będzie informacją samą w sobie, dla innych zaś informacją biznesową, np. że powstała koniunktura dla remontów i budowy dróg, budowy hoteli, stacji benzynowych i gastronomii; że ożywił się gospodarczo określony rejon i tam warto szukać możliwości gospodarowania, a dla jeszcze innych użytkowników informacji, że wzrasta nieprzejezdność dróg i należy przedmiotowy region omijać itd.

Komunikat przeciwny: „maleje liczba urodzeń” czy „spada natężenie ruchu drogowego”, także jest nośnikiem informacji gospodarczej, lecz zwiastującej dekoniunkturę regionu w bliższej lub dalszej perspektywie, co jest tak samo ważną informacją biznesową zarówno dla praktyków gospodarowania, jak i dla analityków gospodarczych. Tych ostatnich zainteresują przyczyny spadku urodzeń oraz natężenia ruchu, regionalne i globalne skutki przedmiotowych zjawisk, które opracowane w postaci diagnoz i wniosków będą stanowić wyższej generacji informację gospodarczą do praktycznego wykorzystania. Analityczne wykorzystanie danych statystycznych, ich przetwarzanie przez użytkowników do postaci bardziej zaawansowanej informacji i wiedzy podkreśla znaczenie jakości danych pierwotnych, kompletności badań, uniezależniania wyników od wpływu czynnika ludzkiego oraz skracania cykli produkcyjnych.

Można mnożyć przykłady tego, że informacje o kodzie gospodarczym tkwią w komunikatach dotyczących społeczeństwa, jego cech i zjawisk społecznych (liczba bezrobotnych, niepełnosprawnych, przedziały wiekowe społeczności lokalnych, wykształcenie, reprezentowane zawody, zachorowalność na określone choroby, śmiertelność, wielkość produkcji sprzedanej itp.).

Tak czy inaczej konkretne komunikaty opisujące zjawiska w stanie „jest” są informacją gospodarczą istotną i potrzebną wielu różnorodnym użytkownikom. To sprawia, że za ich pośrednictwem następuje modelowanie obecnych i przyszłych możliwości gospodarowania, jego poziomu i skali w regionie oraz warunków życia ludności.

Informacja „lepsz” stała się nośnikiem przewagi konkurencyjnej i przez to wysoko cenioną i poszukiwaną przez praktyków kategorią. Zarządzanie gospodarowaniem na bazie wiarygodnej, tj. tej „lepszej” informacji jest dziś priorytetową potrzebą współczesnej praktyki każdej branży. Przedsiębiorcy i usługodawcy, decydenci uprawnieni do nieskrępowanego gospodarowania, w tym operowania w powiązaniach gospodarek wspólnotowych w dowolnej lokalizacji, potrzebują minimalizować ryzyko standardowo towarzyszące tego rodzaju decyzjom, a także wszelkim innym.

Istotę zagadnienia i zasadność rozważanej problematyki wzmacnia fakt, że opieraniem się na informacji „lepszej” powinna być zainteresowana również administracja publiczna zarządzająca państwem i jego gospodarką, określającą kierunki rozwoju międzynarodowej współpracy gospodarczej kraju oraz poziom i warunki życia jego obywateli, a także podmioty prowadzące działalność gospodarczą, będące zarazem pracodawcami i podatnikami tego państwa. Nie bez znaczenia dla rozważań, w jaki sposób pozyskiwać informację „lepszą” w satysfakcjonującej użytkowników dynamice, jest to, że informacja opisująca zjawiska społeczno-gospodarcze jest również źródłem inspiracji legislatorów, bazą danych dla instytutów badawczych i naukowych, prognostyków trendów i planistów.

Konkludując, podmioty gospodarcze operujące na konkurencyjnym rynku dla różnych i równolegle realizowanych przez siebie celów muszą opierać się jednocześnie na tego samego rodzaju (identycznym) kodzie informacyjnym informacji gospodarczej, gdyż biznesowe funkcjonowanie w zróżnicowanych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, kulturowych, mentalnych, religijnych itd., chociażby europejskiego rynku, staje się gospodarowaniem wysokiego ryzyka. Ryzyko zaś może redukować w sposób znaczny zintegrowana i porównywalna informacja „lepsza”.

W praktyce oznacza to istnienie szerokiego rynku odbiorców informacji „lepszej”, tym bardziej w warunkach rozwoju społeczeństwa informacyjnego [*Spoleczeństwo informacyjne...* 2008]. To również oznacza wzrost bezpieczeństwa gospodarki narodowej poprzez wzmocnienie uzasadnienia tego, że warto i należy uruchamiać masową produkcję oraz dystrybucję informacji „lepszej”, gdyż dla decyzji biznesowych praktyków zarządzania i gospodarowania ważna jest racjonalizacja działań, jak również sterowanie ryzykiem prowadzonych oraz podejmowanych aktywności biznesowych. To jednak wraz ze skutecznym planowaniem działalności bieżącej, ekstrapolowaniem trendów tego gospodarowania i modyfikowaniem planów oraz kierunków działalności w sposób satysfakcjonujący koniunkturę rynku charakterystyczną dla różnych lokalizacji unijnego systemu gospodarczego można osiągnąć w oparciu o wysoki poziom wiarygodność zasobów informacyjnych.

Zatem rozważanie możliwości wykorzystania outsourcingu do pozyskiwania danych pierwotnych i informacji „lepszey” do produkcji statystyk stanowi próbą odpowiedzi na potrzeby praktyków zarządzania i gospodarowania w ogóle, a w szczególności gdy – jak obecnie – działają oni w wyjątkowo trudnych uwarunkowaniach, bo w okolicznościach światowej deregulacji finansów oraz ujawniających się problemów z gospodarowaniem w obrębie systemu unijnego powiązania gospodarek europejskich [Szkic-Czech 2009].

3. Zasadność nowej organizacji produkcji informacji „lepszey”

Rozpatrywanie tylko przykładowo przytoczonych warunków, które muszą jednocześnie być spełnione, by wynikiem procesu przetwarzania danych była wiarygodna informacja społeczno-gospodarcza, tj. ta poszukiwana na rynku informacja „lepszey”, daje pogląd o kosztotwórczym charakterze procesu wytwarzania informacji „lepszey”. Pozwala też zrozumieć przyczyny jej deficytu na rynku informacji. Jeśli w identyfikacji przyczyn niedostatecznej ilości informacji „lepszey” dodatkowo uwzględnić to, że:

- koszty produkcji informacji statystycznej finansuje budżet państwa obciążony rosnącym deficytem, co w konsekwencji powoduje wzrost niedofinansowania potrzeb statystyki publicznej,
- organizacja procesu wytwórczego statystyk pozostaje niezmienna na przestrzeni dziesięcioleci i wciąż zasada się na samoobsłudze procesów wytwórczych oraz nie ogranicza wpływu czynnika ludzkiego na jakość informacji statystycznej mimo istotnej i przełomowej informatyzacji sektora (dopiero od roku 2009 e-sprawozdawczość),
- systematycznie rosną potrzeby użytkowników informacji w zakresie uruchamiania coraz to nowego rodzaju badań statystycznych wraz ze skracaniem cykli produkcyjnych, opracowania i publikacji wyników do niemal czasu rzeczywistego,
- rosną koszty pracy ludzkiej i wzrasta ilość pracy do wykonania, wynikającej ze zwiększania prób badawczych i związanego z tym wzrostu zapotrzebowania na pracowników (ankieterów), wywołującego wzrost osobowych kosztów stałych wytwórcy statystyk, a wraz z tym wzrost kosztów konkretnych procesów statystycznych,

wówczas zjawisko nieobecności informacji „lepszey” na informacyjnym rynku traktować należy nie tylko jako obszar wyłącznie naukowych dociekań i badań, lecz także jako istotny problem gospodarczy. Problem stanowiący groźną barierę na szlaku gospodarowania przedsiębiorstw oraz bieżącego, a także perspektywicznego zarządzania gospodarką lokalną i narodową. Zatem brak informacji „lepszey”, będącej kluczowym komponentem procesów decyzyjnych, traktować należy jako współczesne zagrożenie procesów zaspokajania potrzeb społecznych wszelkiego rodzaju.

Z powodów społeczno-gospodarczych rozważanie kosztów pozyskiwania wiarygodnych statystyk winno obejmować wszelkie czynniki kosztotwórcze tego pro-

cesu. Z uwagi na wagę problemu nie można oprócz wymienionych pominąć także innych, a jednocześnie niezmiernie ważnych czynników obciążających koszty procesu produkcji statystyk, jak koszty obsługi fluktuacji statystycznej kadry ankieterskiej, tj. koszty wielokrotnych naborów; koszty szkoleń merytorycznych i adaptacji pracowników tej grupy. (W praktyce polskiej ankieterom statystycznym – pracownikom bezpośrednio zaangażowanym w pozyskiwanie danych pierwotnych i posiadającym bezpośredni wpływ na jakość tych danych, a w konsekwencji na jakość wynikowej informacji statystycznej nie przysługuje status pracownika służby cywilnej. Zarobki tej grupy pracowników są najniższe w strukturze płac resortu, a grupa zawodowa ankieterów ma najniżej zdefiniowany status pracowniczy w strukturze zatrudnienia).

Mimo że jakość informacji wynikowej zdeterminowana jest starannością czynności pozyskiwania danych pierwotnych przez terenowych ankieterów statystycznych, to ankieterzy pozostają niedocenianym ogniwnem łańcucha produkcyjnego informacji. To ogniwo, przy zmniejszającej się ilości środków na finansowanie badań statystycznych, przeciążane jest nadmiarem pracy, ograniczającym możliwość staranności działania, staranności niezbędnej dla jakości statystyk wynikowych.

Uwzględniając w sposób zintegrowany wymienione tylko kosztotwórcze czynniki procesu produkcji statystyk, tj. wraz z ich wzajemnymi relacjami, powiązaniem i siłą wzajemnych oddziaływań, znacznie łatwiej wyobrazić sobie skalę kosztów, jakim musiałby sprostać dotychczasowy model produkcji informacji „lepszej”. Jeśli nawet wygospodarować te środki z budżetu państwa na potrzeby statystyki publicznej, to świadomość tego, że produkcja statystyk w dotychczasowym, nieadekwatnym do potrzeb współczesnego użytkownika, siermiężnym modelu organizacji ich produkcji, czyni tego rodzaju gest ze środków publicznych działaniem szkodliwym społecznie.

Zatem poszukiwanie nowych rozwiązań organizacyjnych, które mogłyby przełamywać impas kosztowy na drodze produkcji i dostępu do informacji „lepszej” staje się zrozumiałe jako konieczne i pilne oraz uzasadnione głównie tym, że tego rodzaju poszukiwania pozostają mocno spóźnione wobec potrzeb i kumulujących się negatywnych skutków zaniechań w tym zakresie.

W tych okolicznościach konieczność głębokiej reformy procesu produkcji statystyk i zasadzania tego procesu na technologiach informacyjnych i outsourcingu danych z systemów automatyki pomiarowej oraz elektronicznych rejestrów danych centralnych wydaje się podstawą do uruchamiania środków na badania statystyczne.

4. Kluczowe determinanty modelu nowej organizacji procesu produkcji informacji „lepszej”

Wyzwania wobec użyteczności informacji statystycznej poddają producentów tej informacji naturalnym procesom dostosowania się do potrzeb jej klientów i poszukiwania coraz sprawniejszych metod jednoczesnego satysfakcjonowania wielu róż-

nych użytkowników [Szkic-Czech 2008]. Wyprzedzająco zatem powinien zmieniać się system realizacji statystyki, w tym organizacja źródeł danych pierwotnych. Obecnie procesowi produkcji i dystrybucji informacji „lepiej” należała jest zmiana o charakterze przełomowym, a skutki tej zmiany muszą ustanowić model niekonwencjonalny, by mogła być mowa o rzeczywistej, a nie pozorowanej restrukturyzacji.

Zmiana ta musi się wiązać z odejściem od coraz kosztowniejszej i coraz bardziej nieefektywnej samorealizacji i samoobsługi wszystkich etapów produkcji informacji statystycznej. Musi otwierać procesy wytwórcze na nowatorskie rozwiązania organizacyjne, na outsourcingową współpracę z zewnętrznymi źródłami danych elektronicznych i polegać na ich elektronicznym transferze do informatycznych systemów statystycznych. Outsourcing, o którym mowa, winien obsługiwać przesył danych z systemów automatyki pomiarowej instalowanych na nośnikach danych pierwotnych niededykowanych potrzebom statystyki, lecz między innymi obsługę, monitorowaniu, zarządzaniu infrastrukturą techniczną określonego rodzaju i branży [Gajda 2008; Szkic-Czech 2003].

W praktyce powinno to oznaczać wykorzystanie do celów statystycznych danych rejestrowanych przez automatyczne systemy pomiarowe oraz danych ewidencjonowanych i przechowywanych w tych systemach, ale nie instalowanych oraz finansowanych li tylko na potrzeby statystyki. Outsourcingowa służebność statystyce tych systemów i źródeł danych elektronicznych winna być ich funkcją dodatkową, ubocznym skutkiem funkcjonowania. Właścicielom tych systemów i elektronicznych ewidencji ta opcja stwarza dodatkowy kierunek wykorzystania zasobów ewidencjonowanych i gromadzonych w tych systemach poprzez zwiększenie liczby ich użytkowników, a przez to możliwość racjonalizowania kosztów tej infrastruktury w wyniku zwiększenia jej zdolności do samofinansowania.

Dla statystyki tego rodzaju systemy i dostępność do ich zasobów poprzez zastosowanie outsourcingowego transferu tych danych do programów statystycznych stają się źródłem stałego, bezpośredniego i bezinwestycyjnego dostępu do wysokiej jakości surowa produkcyjnego. To rozwiązanie merytorycznie ilustruje i uzasadnia przykład drogowictwa. Z danych systemów automatyki pomiarowej instalowanych na drogach w celu rejestracji i ewidencjonowania różnych parametrów (charakterystyki) ruchu drogowego: jak średnia szybkość, gęstość ruchu (liczba pojazdów na odcinku drogi), przepływ pojazdów (liczba pojazdów w jednostce czasu), zajętość pasa ruchu, rodzaje pojazdów w rozmaitych ich kategoriach, współczynnik godzin szczytu, ciężar pojazdów, efektywność wykorzystania sieci drogowej, liczba osób w pojeździe z rozróżnieniem płci pasażerów itp., można tworzyć różnorodne statystyki transportu drogowego i procentować je w różnych przekrojach. Przez co mogą one jednocześnie satysfakcjonować wielu różnych użytkowników (policja, służba zdrowia, instytucje ubezpieczeniowe, motoryzacyjne, inwestycje drogowe, planiści i wielu innych), co ważne dla praktyków i przez to szczególnie warte publicznej dyskusji [Gajda 2008]. Za sprawą zastosowania automatyki pomiarowej do monitorowania i zapisu natężenia ruchu drogowego oraz rozmaitych parametrów integral-

nie towarzyszących temu ruchowi dane i powstające z nich informacje statystyczne, tworzone na bazie zapisów rejestrów automatycznych, czynią te statystyki, po pierwsze, spójnymi dla tych różnorodnych i jednoczesnych użytkowników, a po drugie minimalizującymi ryzyko decyzji międzybranżowych przez to, że zapadających w oparciu o dane z rodowodem tego samego pnia, a nie w oparciu o hermetyczne dane branżowe zbierane w metodologiach indywidualnych i międzybranżowo niespójnych.

Korzystanie statystyki z zasobów informacyjnych systemów automatyki pomiarowej ma dodatkowy atut. Raz zainwestowane pozastatystyczne środki w infrastrukturę pomiarową poprzez kierowanie zasobów tej infrastruktury do procesów statystycznych służą wielu użytkownikom różnych branż. Za sprawą tego rozwiązania, po pierwsze, można by zaniechać wielokrotnego finansowania systemów wyspowych, tworzonych w poszczególnych branżach (w tym przez urzędy i instytucje) w celu zaspokojenia indywidualnych potrzeb, tj. potrzeb pojedynczego użytkownika. Po drugie, można by zaprzestać tworzenia analogicznych systemów wyspowych o odrębnej filozofii ewidencji zdarzeń i wzajemnie niekompatybilnych zbiorów danych niegwarantujących spójnej informacji wynikowej. Po trzecie, można by zwiększyć racjonalność wykorzystania regionalnych środków finansowych poprzez ich przesunięcie na inne cele. A po czwarte, można by uzyskiwać zwiększanie informacyjności danych branżowych.

Tylko w wyniku wymienionych korzyści zarządzania regionem do krajowego włącznie zyskałby zdolność operowania na spójnej i analogicznej do informacji struktur branżowych, co zmniejszałoby ryzyko decyzji skutkujących społecznie, w tym decyzji o wydatkowaniu środków publicznych.

Za sprawą elektronizacji i automatyzacji obszarów będących nośnikami informacji technicznej, jak przykładowo rozpatrywane drogownictwo, jednocześnie powstałby dostęp do informacji ekonomicznej i społeczno-gospodarczej. Takie rozwiązanie zwiększa transparentność mikro- i makropolityki finansowania systemów zbierania, przetwarzania i gromadzenia danych branżowych. Pozwala też unikać zróżnicowanych komunikatów informacyjnych niebezpiecznych z powodu skutków wykorzystywania informacji niespójnych, rozbieżnych. Zmniejsza ilość informacji „gorszej” na branżowym i międzybranżowym rynku informacji.

Oparcie filozofii restrukturyzacji procesu organizacji produkcji statystyk oraz organizacji źródeł danych pierwotnych na systemach automatyki pomiarowej, które w tej przemianie spełniałyby funkcję zaplecza surowcowego dla statystyki, uzasadniają argumenty merytoryczne, kluczowe dla jakości informacyjnej informacji, wśród których można wymienić na przykład ciągły (24-godzinny) sposób ewidencjonowania danych w regionie ich funkcjonowania. Proces ten jest nie do sfinansowania przez wytwórcę statystyk siłami własnymi ze względu nie tylko na zaporowy dla resortu statystyki poziom kosztów budowy infrastruktury pomiarowej [Gajda, Szkic-Czech 2008].

Istota problemu bowiem nie zasadza się w tym zakresie na braku środków, lecz na niecelowym ich inwestowaniu w tę infrastrukturę przez ten resort, który w odpo-

wiedzi na instalacje tego rodzaju i innych automatycznych systemów pomiarowych mógłby czerpać korzyści własne poprzez inwestowanie środków własnych w systemy informatyczne zdolne do outsourcingu danych pomiarowych już w postaci np. agregatów statystycznych, tj. danych zagregowanych, bez potrzeby przejmowania danych jednostkowych z rozpatrywanych systemów pomiarowych.

5. Zalety outsourcingowego systemu organizacji produkcji statystyk i organizacji źródeł danych pierwotnych

Outsourcing jako wysoko zaawansowana formuła organizacji podmiotów gospodarczych oraz współczesna metoda zarządzania działaniami i pracą należy do rozwiązań stosunkowo wysokiego ryzyka. To ryzyko maleje między innymi wraz z powierzeniem w outsourcing tego zakresu, który nie dotyczy kompetencji kluczowych zlecającego; nie obejmuje podstawowego procesu gospodarczego zlecającego outsourcing oraz nie zagraża bezpieczeństwu tego procesu [Szkic-Czech 2008; 2003].

Zatem outsourcingowe wykorzystanie automatycznych systemów pomiarowych do zbierania, gromadzenia, sortowania i prezentowania danych wieloprzekrojowo opisujących natężenie ruchu drogowego nie narusza bezpieczeństwa kluczowego procesu produkcji i prezentacji informacji statystycznych przez statystykę publiczną. Po jej stronie niezmiennie pozostawałoby angażowanie własnych specjalistycznych systemów informatycznych zdolnych odpersonalizować dane źródłowe i zapewnić im wymagane prawem bezpieczeństwo i ochronę. Sprawne działanie outsourcingowego systemu organizacji źródeł danych pierwotnych, opartego na automatyce pomiarowej, wymagałoby od systemów informatycznych statystyki publicznej otwarcia ich na bezkolizyjne przejmowanie danych pomiarowych w celu dalszego przetwarzania.

Rozpatrując mocne strony outsourcingowego systemu organizacji produkcji statystyk oraz źródeł danych pierwotnych, wskazać należy, że atutami outsourcingu w przedmiotowym zakresie dla statystyki publicznej stają się, po pierwsze, możliwość korzystania przez wytwórcę statystyk z baz danych infrastruktury pomiarowej zewnętrznego podmiotu bez potrzeby finansowania przez resort statystyki publicznej zakupu tej infrastruktury i ponoszenia kosztów nadzoru nad jej funkcjonowaniem w okresie eksploatacji.

Po drugie, nieocenioną korzyścią dla statystyków jest szeroki ich dostęp do wszystkich wyników pomiarowych odnotowywanych nieprzerwanie podczas całodobowego procesu ich monitorowania i rejestracji. Ta korzyść sprawia, że statystyka publiczna zyskałaby gwarantowaną zdolność operowania na najwyższym z możliwych poziomów kompletności badań (nieosiągalnym siłami własnymi wytwórcy statystyk bez skokowego wzrostu kosztów pracy przy jednoczesnym wzroście błędów pomiarowych wynikających z niedoskonałości szeroko pojętej pracy człowieka).

Po trzecie, samoobsługowy i bezosobowy charakter pomiarów, ewidencji, segregacji i klasyfikacji wyników pomiarowych realizowanych przez systemy automa-

tyki pomiarowej dostarcza wysokiej wiarygodności wyników badań, co dla jakości produktu finalnego procesu produkcji statystyk jest szczególnie istotne, dlatego że wiąże się z poziomem wiarygodności i informacyjności informacji statystycznej.

Po czwarte, rzeczywisty i obiektywny charakter danych elektronicznych odnotowywanych przez automatykę pomiarową, pozbawionych negatywnych skutków wpływu czynnika ludzkiego (terenowych ankietów statystycznych i teleankietów) na jakość danych pierwotnych, podlegających przetwarzaniu w dalszym cyklu produkcji statystyk, w rezultacie znacznie podnosi jakość informacyjną informacji statystycznej, która w tym przypadku zwiększa się, bo powstaje na kompletnej w 100% bazie danych, nieosiągalnej w dotychczasowym systemie organizacji produkcji statystyk z zakresu drogownictwa.

Po piąte, ściśle określony margines błędu pomiarowego, wynikającego z działania automatycznych systemów pomiarowych, nie jest do stwierdzenia w odniesieniu do jakości pracy ankietów statystycznych w terenie. Poziomu błędowi pomiarowego systemów automatycznych wraz ze świadomością jego marginalności pozostaje bezkonkurencyjny wobec pracy ludzkiej na rzecz statystyk z tego zakresu.

Po szóste, zastosowanie automatycznych systemów pomiarowych do obsługi nowej generacji organizacji źródeł danych statystycznych stwarza statystyce publicznej nieznaną dotąd możliwość obniżania kosztów pracy ludzkiej i kontroli jej jakości. Dotyczy to kosztów organizacji i kontroli jakości pracy terenowych ankietów statystycznych, działających na przykład na drogach pogranicza w celu realizacji badania natężenia ruchu w obszarach transgranicznych [*Donald wie...* 2011], oraz kosztów przygotowania pracowników terenowych do realizacji badania specjalistycznego, tj. szkoleń pracowników z zakresu metodologii badania i obsługi sprzętu do pracy w terenie, bhp, a także kosztów realizacji samego badania, posiłków regeneracyjnych/diet, ubezpieczeń, nieobecności chorobowych, urlopów itp.

Po siódme, pełna dostępność do elektronicznych zasobów informacyjnych systemów automatyki pomiarowej w każdym przedziale czasu, przekroju i klasyfikacji danych interesujących analityka stwarza statystykom możliwość generowania ponadbranżowego produktu informacyjnego o unikalnych cechach własnych i wszechstronnych możliwościach zastosowania w praktyce.

Po ósme, porównywalny charakter danych dostarczanych przez automatyczne systemy pomiarowe oznacza, że instalacja tych systemów w dowolnej lokalizacji odzwierciedli z analogiczną precyzją wyniki pomiarowe tożsamyh zjawisk występujących w różnych lokalizacjach. Wyniki te będą uprawniały do porównywania cech tożsamyh zjawisk obserwowanych w rozmaitych lokacjach przestrzennych. Na przykład poziom natężenia ruchu samochodów osobowych czy ciężarowych w poszczególnych kategoriach nośności objęty analizą będzie można odnosić do danych z innych okresów, jakie odnotowano w tej i innych lokalizacjach. Analiza zjawisk oparta na tego rodzaju danych będzie gwarantowała wysokiej jakości informacje gospodarcze w obrębie zadanych kategorii zjawisk drogowych w wybranych porach doby, dniach tygodnia, kwartału, miesiąca, roku, a nawet w konkretnych godzinach dnia świątecznego.

Po dziewiąte, ryczałtowane koszty obsługi outsourcingowej w sposób znaczny upraszczają system definiowania i budowy budżetu statystyki publicznej i jednocześnie obniżają stałe koszty osobowe resortu na skutek wyeliminowanych czynnika ludzkiego z etapu pozyskiwania danych pierwotnych.

I wreszcie, bezpieczny zakres outsourcingu danych pierwotnych z zewnętrznych źródeł danych automatyki pomiarowej nie naraża interesów kluczowego biznesu producenta statystyk. Nie przejmuje jego kompetencji kluczowych, lecz jedynie skokowo wzmacnia wiarygodność i jakość informacyjną statystyk powstających w warunkach istotnej racjonalizacji kosztów produkcji nieosiągalnych dotychczasowymi metodami samoobsługi procesu produkcji statystyk z zakresu drogownictwa.

Poziom bezpieczeństwa outsourcingu, o którym mowa, jest porównywalny z poziomem bezpieczeństwa pozyskiwanej od dostawców zewnętrznych technologii informatycznej dedykowanej wytwórcy informacji statystycznej. Po stronie producenta informacji statystycznej pozostaje odpowiedzialność za merytoryczną poprawność metodologii badania, za kodowanie danych w sposób zabezpieczający źródła danych pierwotnych przed odpersonalizowaniem i realizacją tajemnicy statystycznej – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym ustawy o statystyce publicznej [Ustawa... 1995; *Tajemnica statystyczna...* 2009].

Ten rodzaj outsourcingu jest szczególnie przyjazny administracji publicznej, obowiązanej świadczyć społeczeństwu, w tym podatnikom, rozmaite usługi, także usługi informacyjne, ponieważ po stronie statystyki publicznej pozostawia jako niezbywalną odpowiedzialność przed prawem i społeczeństwem za jakość wyników procesu produkcji statystyk oraz za racjonalizację poziomu kosztów osiągnięcia tych wyników.

6. Podsumowanie i wnioski

Charakterystyka ważniejszych tylko cech aktualnego systemu produkcji informacji statystycznej oraz barier dalszego utrzymywania tego systemu w formule dotychczasowej zestawiona ze skalą potrzeb praktyków w zakresie jakości informacji „lepiej”, wynikających z rosnącej konkurencji, powiązania gospodarek krajów wspólnotowych, dynamiki zmian w możliwościach i celach gospodarowania, światowej deregulacji finansów itp., wykazała jako niekwestionowaną i pilną z punktu widzenia gospodarczego znaczenia informacji statystycznej oraz interesu społecznego i finansów publicznych potrzebę głębokich zmian w systemie produkcji i udostępniania statystyk.

Na równi z powyższym redefinicja przedmiotowego systemu oparta na outsourcingowej filozofii organizacji oraz zarządzania zasobami i pracą, zaprezentowana tylko w zakresie outsourcingowego transferu danych pierwotnych z systemów automatyki pomiarowej, udowodniła zasadność tego kierunku restrukturyzacji procesu produkcji informacji statystycznej i nowego podejścia do organizacji źródeł danych pierwotnych. Gdyby w dotychczasowych rozważaniach uwzględnić rozszerzenie outsourcingu na obszar pozyskiwania danych pierwotnych z elektronicznych syste-

mów, np. ZUS, USC, policji, sądów, urzędów celnych, urzędów skarbowych itp., oraz z systemów ewidencji cen detalicznych obecnych na rynku sieci hipermarketów, to lista korzyści z zastosowania outsourcingu w restrukturyzacyjnej funkcji systemu produkcji statystyk byłaby znacznie dłuższa od zaprezentowanej w niniejszej publikacji, a efekt skali tych korzyści znacznie większy.

Analiza rozpatrywanego zagadnienia oraz uwarunkowania praktycznej realizacji koncepcji outsourcingowego podejścia do organizacji źródeł danych pierwotnych oraz procesu produkcji i udostępniania statystyk w postaci informacji „lepszej” na potrzeby zwiększenia efektywności gospodarowania i rzeczywistego bogacenia się narodów skłania do wielu wniosków, z których najważniejsze wydają się następujące:

1. Współczesny proces produkcji i dystrybucji statystyk musi być oparty na wysoko zaawansowanych i zintegrowanych technologiach informatycznych, hurtowniach danych, w tym dziedzinowych bazach wiedzy [*Spoleczeństwo informacyjne...* 2008], które warunkują:

- racjonalizację tych procesów (ich koszty, minimalizację czasu trwania, szybkość przetwarzania danych w informacje wynikowe, opracowanie informacji i ich rozpowszechnianie),
- formułę organizacji producenta zdolną wspierać skuteczność tych procesów na poziomie satysfakcjonującym współczesnych praktyków i użytkowników informacji, a tym samym dokumentować zasadność inwestowania środków publicznych w ten proces.

2. Organizacja produkcji statystyk powinna otworzyć się na outsourcingowe współdziałanie producenta statystyk z zewnętrznymi właścicielami elektronicznych baz danych, zwłaszcza tych, które powstają w wyniku działania automatycznych systemów pomiarowych.

3. Elektronizacja i outsourcingowa organizacja procesu produkcji statystyk tworzy warunki do powoływania naukowych placówek (ośrodków) statystycznych w miejsce dotychczasowych urzędów statystycznych (w znakomitej większości pozabawionych: metodyków, analityków i pracowników naukowych oraz adekwatnego do tej roli personelu).

4. Outsourcingowe podejście do organizacji źródeł danych i procesu produkcji statystyk wraz z elektronizacją poszczególnych etapów procesu produkcyjnego, szeroko pojętą współpracą z podmiotami zewnętrznymi i eksperckim zaangażowaniem ośrodków naukowych jest w stanie wesprzeć produkcję informacji „lepszej”, w tym także poprzez osłabienie wpływu czynnika ludzkiego, np. urzędników, na jakość informacji wynikowej [Jacków 2005].

5. Utrzymywanie dotychczasowego modelu organizacji systemu produkcji statystyk, z jednoczesnym ograniczeniem roli urzędów statystycznych do pełnienia li tylko funkcji wykonawczych decyzji urzędu centralnego, dla jakości informacji statystycznej oraz racjonalności działania tych instytucji oznacza dynamiczne działanie na rzecz przekształcania informacji statystycznej w informację „gorszą” oraz działanie na szkodę przedsiębiorców, gospodarki narodowej i społeczeństwa w tym społeczeństwa informacyjnego [*Spoleczeństwo informacyjne...* 2008].

Literatura

- Donald wie..., „Rzeczpospolita, Plus Minus”, 19-20.11.2011.
- Gajda J., Szkic-Czech E., *Systemy pomiaru parametrów ruchu drogowego źródłem informacji statystycznej istotnej dla rozwoju obszarów transgranicznych*. Materiały międzynarodowej konferencji GUS, Lublin 2008.
- Jacków A., *Outsourcing jako strategia warunkująca funkcjonowanie firmy zdeterminowanej koniecznością wdrożenia nowej technologii*, PWSZ, Nysa 2005.
- Oleński J., *Infrastruktura informacyjna państwa w globalnej gospodarce*, Nowy Dziennik i Uniwersytet Warszawski Wydział Nauk Ekonomicznych, Warszawa 2006.
- Raporty statystyczne z 2010 r. i 2011 r. z badań natężenia ruchu systemem automatyki pomiarowej na przejściu granicznym w Konradowie, Katedra Metrologii Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.
- Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Informacje i opracowania statystyczne. Wyniki badań statystycznych z lat 2004-2006*, GUS, Warszawa 2008.
- Szkic-Czech E., *Kryzys finansowy na świecie a identyfikacja jego symptomów w gospodarkach lokalnych przez pryzmat zasobów informacyjnych statystyki publicznej*. Materiały konferencyjne Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Wiedzą STUDIES & PROCEEDINGS, Bydgoszcz 2009.
- Szkic-Czech E., *Informacja statystyczna w zasilaniu organizacji przedsiębiorstwa zorientowanego procesowo*. Materiały konferencyjne Katedry Zarządzania Procesami Gospodarczymi Wydziału Nauk Ekonomicznych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2008.
- Szkic-Czech E., *Outsourcing w teorii i praktyce gospodarczej*. Materiały z konferencji pn. „Komputerowe Systemy Wielodostępne”, Ciechocinek 2003.
- Tajemnica statystyczna w postępowaniu karnym, materiały wybrane*, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych, Katedra Prawa Karnego UJ w Krakowie i GUS, Kraków 2009.
- Ustawa o statystyce publicznej z dnia 29.06.1995, DzU z 1995, nr 88 poz. 439 z późn. zm.

OUTSOURCING OF SOCIO-ECONOMIC INFORMATION AS A FACTOR AFFECTING THE EFFICIENCY OF BUSINESS PROCESSES

Summary: The article presents outsourcing cooperating with some automation measurement systems and national electronic registers pointing out the growth of quality of information product achieved also by partial alleviation of productive processes from the negative influence of a man over the final informative parameters. This publication is an excerpt of a restructurization model of traditional production processes of social and economic information by means of outsourcing and participation of outsourcing in a new quality approach to organization of resources of the original data. It shows the influence of outsourcing upon the growth of quality of informative information in the context of market deficit of this kind of informative product and in the context of growing demand of economic practitioners for this kind of informative product, and their expectations to minimize the risk of business processes done in the environment of integrated economy of European countries.

Keywords: information, quality level of economic information, information market, outsourcing, outsourcing of primary data, automated measuring systems.